

Lieve mensen, ik zeg het er maar meteen bij: dit verhaal begint niet vrolijk. Sterker nog – ik neem u mee naar één van de zwartste dagen uit mijn werk in het Wereldhuis. Dat doe ik niet zonder schroom, maar ik herinner me ook de woorden van Huub Oosterhuis toen ik daar ging werken: vertel ons in de Ekklesia de verhalen die je daar meemaakt. Hier volgt dus zo'n verhaal.

Op een middag ergens in een najaar loopt een jonge vrouw met een pasgeboren kindje bij ons binnen. Hoe langer je er werkt, hoe sneller je iemand kunt lezen. *Die komt niet voor een pak luiers*, mompel ik, en nee, daar komt ze inderdaad niet voor. Ze stelt zich voor als Awa, is afkomstig uit Sierra Leone en zonder verblijfspapieren. Zoekend kijkt ze om zich heen. *So... where can we sleep?* Dat is altijd de ergste vraag. Want het Wereldhuis heeft geen bedden en er is in Amsterdam – daar ga ik ook nog eens een keer een donderpreek over houden - géén officiële opvang voor ongedocumenteerde moeders en kinderen. Dan rest ons dus niets anders dan rondbellen. Zoeken. Smeken. *Een paar nachtjes misschien? Ze oogt zeer betrouwbaar - de baby huilt niet veel hoor.* Als een marktkoopvrouw leuren we met mensen in de hoop dat iemand een deur voor hen opendoet. Gelukkig vinden we iets. Voor één nacht weliswaar. Maar daarna? Ze zou wel zien, zegt ze. We hebben haar nummer en ze belooft contact te houden.

De volgende dag staat haar telefoon uit. Dat hoeft nog niet het ergste te betekenen, soms blijken mensen toch meer netwerk te hebben dan je dacht, maar na een paar dagen worden we ongerust. We bellen de politie en sturen een foto van haar rond die we op Facebook hebben gevonden. Maar niemand heeft haar gezien. Waar is Awa? En hoe gaat het met haar baby? Ze had maar zo weinig bagage bij zich. We bijten onze nagels stuk.

Na tien dagen stapt ze op wankele benen het Wereldhuis weer binnen. Haar kleding is doorweekt, de tas ontbreekt, ze houdt haar kindje stevig tegen zich aangedrukt, maar haar blik is leeg. Ook spreekt ze bijna niet. Ik loods haar naar mijn kantoor en daar komt met horten en stoten het verhaal eruit. In haar wanhoop was ze naar Centraal Station gelopen. Daar had een man in een auto haar aangesproken en hulp aangeboden. Ze stapte in – wat kon erger zijn dan door de stad zwerven met een baby? Het bleek erger te kunnen. Ze werd opgesloten in een kamer en is meerdere dagen, door meerdere mannen verkracht. Uiteindelijk ontsnapte ze en wist wonder boven wonder haar weg terug te vinden naar het Wereldhuis.

We zijn in shock. Voelen machteloze woede. Schuld ook. Hadden we maar langer geleurd bij mogelijke logeeradressen. Hadden we haar maar beter gewaarschuwd. Ik vraag of ze aangifte wil doen – dat wil ze wel, en dus gaan we samen naar de Zedenpolitie – bureau Marnixstraat. Daar ben ik getuige van een pijnlijk gesprek waarin Awa door een mannelijke rechercheur gevraagd wordt minutieus de verschillende standjes te beschrijven. Ook is de teleurstelling bij hem groot dat ze geen getuige was geweest van de financiële transacties – dat is immers de enige manier om mensenhandel te kunnen bewijzen. Maar het lichamelijke onderzoek dat volgt, laat duidelijk sporen zien van mishandeling. Toch lijkt hij van haar verhaal weinig onder de indruk. Als ze in een apart kamertje haar baby voedt en ik wat wezenloos voor me uitstaar, zegt hij: *Ach weet u, iedere dag komen er hier vrouwen binnen met soortgelijke verhalen. Je moet je daar toch een beetje tegen wapenen hoor. Anders kun je dit werk niet doen.*

Welkom in Amsterdam. Lieve, beschaafde stad waar men hoog opgeeft over mensenrechten, maar waar zedenrechercheurs murw geworden zijn door de vele verkrachtingsverhalen. En waar op seks beluste roofdieren op de loer liggen om kwetsbare vrouwen als Awa als prooi te verschalken.

Het is deze vorm van lust waar ik het vanochtend met u over wil hebben. Want dit is waar lust een zonde wordt: als die ten koste gaat van een ander. Veel te lang, en nog steeds, heeft de kerk lust om de verkeerde redenen als zonde bestempeld. Handjes boven de dekens, geen seks voor het huwelijk en al helemaal niet met iemand van hetzelfde geslacht. Wat is daar veel plezier mee de kop ingedrukt. Wat is daar veel verdriet mee veroorzaakt. Lust heeft, als die ten dienste van een ander staat, enkel goede kanten, maar in dit verhaal gaat het dus over lust ten koste van een ander. Wanneer mensen elkaar niet langer als mens, maar als gebruiksvoorwerp zien, en waarbij het niet langer uitmaakt, dat die ander, dat ding, daar schade mee oploopt. Dat is zonde. Het is een systeem zoals Huub dat in zijn Psalm 44 beschrijft, *waar uw armste mensen worden verkocht als slaven, uw dochters als slavinnen verkracht*. Of zoals we net zongen: *waar de minsten verkocht worden voor een paar schoenen*.

Ik las een boekje van de journaliste Renate van der Zee, met de titel 'Prostitutie: de waarheid achter de Wallen'. In net iets meer dan honderd bladzijden rekent ze af met wat zij de grootste misvattingen over prostitutie noemt. *Omdat, zo schrijft ze, wat er dagelijks op de Wallen gebeurt, zo ernstig is, dat we onze blik niet langer mogen afwenden*. Eerste misvatting die ze noemt: dat het makkelijk geld verdienen zou zijn – want ach je ligt alleen maar op je rug. Maar stelt u zich eens voor hoe het is om dagelijks seks te moeten hebben met tien of soms twintig vreemde mannen. Hoe je meest intieme grenzen worden aangetast en dat gepaard kan gaan met medische klachten zoals blaasontsteking, huid- en rugklachten, maar ook depressie, slapeloosheid en PTSS – Posttraumatisch stress syndroom. En het gevaar op geweld, op verkrachting, is groot, waarbij Van der Zee zegt: de jonge vrouwen, niet in Nederland geboren, die uit nijpend geldgebrek prostituee werden, lopen daarbij het grootste risico. En vaak hebben de vrouwen schulden uitstaan bij hun pooier, waardoor er na aftrek van alle bijkomende kosten voor hen een uurloon van rond de €8 overblijft.

Nog een misvatting: ze kiezen er toch zelf voor. Maar er bestaat een groot verschil tussen een keuze en een beslissing. Veel vrouwen in de prostitutie zeggen: 'Ik kon niets anders', of: 'Er was gewoon geen alternatief' en de meesten van hen, schattingen lopen uiteen tussen de 50 en 90%, staan niet uit vrije wil achter het raam, hebben vaak al een geschiedenis van misbruik achter de rug of zijn onder valse voorwendselen de prostitutie ingelokt. Van der Zee eindigt haar boekje dan ook met een aanklacht: *Laten we dit toegeven: prostitutie is een probleem. En er zijn veel meer maatregelen nodig om dat probleem aan te pakken. Dat is geen kwestie van preutsheid of moralisme. Dat is simpelweg een kwestie van opkomen voor mensenrechten*.

Psalm 44 is ook een aanklacht, een wanhoopskreet aan het adres van God. Hertaald door iemand die de oorlog meemaakte maar zich toen toch geborgen wist in het Grote Verhaal van God-Bevrijder. En die toen de jakhalzen op de dag van de bevrijding verjaagd waren, kon zingen: 'Gods vijanden vergaan.' Maar, schrijft hij, de tijd waarin wij nú leven is gruwelijk, God zo ver weg dat het soms lijkt alsof hij niet bestaat. Dat gevoel kennen we allemaal wel eens. Als we de beelden van Gaza zien, de vernietiging van de aarde op zoveel plekken. Als ik een verhaal hoor en u nu ook zoals dat van Awa. De drempeltekst van vandaag verwoordt wat ik dan voel: 'ik stik in mijn vragen, huil om antwoord, zie de wereld – er verandert niets.'

Maar verandert er niets? Een antwoord op de misstanden in de seksindustrie heb ik niet voor u. Ik weet ook niet wat de bouw van een nieuw erotisch centrum in Amsterdam zou kunnen oplossen – waar het ook staat. Maar Awa heeft het toch gered – ze is uiteindelijk naar Zweden gegaan waar haar zus woont, kreeg papieren en af en toe stuurt ze me foto's op van haar opgroeiende dochttertje. Ik zie dagelijks zoveel beschadigde vrouwen die toch rechttop blijven staan, de hoop op een beter leven niet opgeven. Voor hen wil ik vanochtend een heel klein monumentje oprichten. En voor u. U bent hier vandaag in deze Ekklesia, allemaal mensen met het hart op de goede plek, dat durf ik wel te zeggen. U maakt deel uit van wat ik de gemeente van En-toch noem. Van: en tóch is er licht in de diepste duisternis. Van: en tóch bestaat God in de mensen die hem, die haar doen – al is het tegen de

klippen op. Die een ander niet, nooit als een object zien, handelswaar achter een raam, een nummer in de rij, maar als een broertje, een zusje. Zoek die mensen op. En stel samen, naar draagkracht, alles in het werk om deze kapotte wereld te helen.

Ten slotte: afgelopen september vond in de tuin van mijn werk het daklozenfeest plaats. Het was een dolle boel met een punkband die de illustere woorden schreeuwde: 'Leg de Zuidas in de as!', er was gratis eten, honden, kleurrijke types en overal kraampjes waar gratis dingen verkrijgbaar waren zoals goeie regenjassen. Toen het begon te schemeren zag ik hoe een vrouw, die als pedicure was ingehuurd, bij het schijnsel van haar mobiele telefoon een oude man met duizenden loop-kilometers eelt, een voetbehandeling gaf. Dat deed ze op zo'n liefdevolle, zorgvuldige manier, dat het me ontroerde. En iedere keer als ik God even niet kan vinden, dan denk ik aan dat moment. *Want soms wordt lijden even opgeschort - of dragen mensen het samen. Zo zouden wij moeten leven.*